

INGEZONDEN

Aan de Redactie van het Maandblad
voor Accountancy en Bedrijfshuishoudkunde

Mijne Heeren,

In het Maart-nummer komt een artikel voor van Collega *E. van Dien* over het boekwerk aangeboden aan Prof. *Volmer*.

Hierin o.a. de zinsnede „Ik mis bijdragen van verschillende die te Amsterdam en omstreken een voornamelijk rol spelen in bedrijfsleer en accountancy en die tot *Volmer's* leerlingen mogen worden gerekend”.

Voor zoover het niet onbescheiden is mij tot degenen te rekenen, die de Heer *van Dien* op het oog heeft, acht ik mij verplicht mede te delen, tot een bijdrage uitgenoodigd te zijn en deze te hebben aanvaard. Een statistiek die ik in deze bijdrage wilde opnemen (inmiddels verschenen in de *Bedrijfs-econoom* van December 1933) eischte meer tijd dan de redactie van het boekwerk, gelijk mij te laat bleek, wenschte toe te staan.

Hoogachtend,
A. STERNHEIM.

BOEKBESPREKING

De heer *A. H. J. de Goey*, accountant en actuaris, heeft een boekje geschreven getiteld „Theorie en Practijk der Spaarkassen”. Zoo iemand, dan is hij wel de geschikte man om over dit onderwerp te schrijven, gezien zijn dubbele werkzaamheid, waarin hij met verschillende Spaarkassen contact gehad heeft.

In een glashelder, eenvoudig betoog wordt het karakter, het doel, en de werkwijze der Spaarkassen uiteengezet, en de verwachtingen, die deelnemers in zulk een Spaarkas mogen koesteren. De enkele formules, die er in voorkomen, kunnen door leken worden overgeslagen en geven aan hen, die zulke formules kunnen lezen, een goed inzicht.

Een paar opmerkingen zouden wij willen maken. Op blz. 10 wordt betoogd, dat, wanneer door overlijden de deelgerechtigdheid in de kas ophoudt, de inschrijver niet van verlies mag spreken, omdat hij die kans nu eenmaal met vóór-wetenschap heeft genomen. Het komt ons voor, dat de deelhebbers, die daardoor getroffen worden, het wel degelijk als een verlies zullen voelen, en dat zij alleen, om zich tegen dat verlies te dekken, geneigd zijn om de premie voor de verzekering extra te betalen. Zeer terecht neemt de schrijver deze betaalde premies mee op als een last in de berekening van het voordeel, dat uit deze spaarwijze kan volgen.

Dat het begrip geneeskundig onderzoek bij de Spaarkassen eerder naar voren zou komen, dan bij het Levensverzekeringsbedrijf, komt ons ook niet geheel juist voor. Het is mogelijk, dat de schrijver bedoelt, dat reeds bij minder groote verzekerde bedragen een drang naar geneeskundig onderzoek zal ontstaan, maar de praktijk leert toch, dat een geneeskundig onderzoek door de Spaarkassen, vergeleken met het totaal aantal loopende spaarbrieven, uiterst zelden gevraagd wordt.

Bij de beleggingen zouden de Voorschotten op polissen o.i. niet onvermeld mogen blijven. Het is mogelijk, dat de schrijver ze opneemt onder de Leeningen op Schuldbekentenis; maar daarbij dachten wij meer aan Leeningen aan Gemeenten, Waterschappen, enz., die toch een geheel ander karakter hebben.

In verband met de beleggingen spreekt de schrijver wel over

Winsten op beleggingen door Waardevermeerdering, maar niet over de tegengestelde kans, die toch ongetwijfeld, vooral bij belegging in effecten ook bestaat, juist omdat op een bepaalden datum het geheele actief van een Jaarkas geliquideerd moet zijn. Tijd, om het nog eens aan te zien, is er dan niet.

Deze enkele opmerkingen houde de schrijver ons ten goede. Wij gaven die slechts om onze belangstelling in het boekje te toonen.

G. H.

FACULTEIT DER HANDELSWETENSCHAPPEN AAN DE
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

TENTAMEN INRICHTINGSLEER

WOENSDAG 21 FEBRUARI 1934

9—12½ UUR

Vraagstuk 1

De Naamlooze Vennootschap „Maatschappij tot Exploitatie van Winkelzaken” heeft het voornemen in een tiental plaatsen in Nederland winkels te openen, waarin verkrijgbaar zullen worden gesteld verschillende soorten artikelen als lederwaren, zilverwerk, kristal, parfums, enz. in zeer groote verscheidenheid, welke zij gedeeltelijk van buitenlandse leveranciers zal betrekken.

Elke winkel zal omvatten een magazijn, een tiental verkoop-afdelingen en een centrale kas met paktafel.

De verkoop zal op de gebruikelijke wijze worden georganiseerd; elke verkoopster heeft dus steeds de beschikking over een bon-bloc, aan hetwelk zij de uit te schrijven bons na elken verkoop onttrekt; met overreiking van het unicaat betaalt de koper aan de centrale kas het door hem verschuldigde; daarna kan hij aan de paktafel, tegen afgifte van den afgestempelden bon, het gekochte met een duplicaatbon in ontvangst nemen.

Teneinde zoo voordeelig mogelijk te kunnen inkoop, is het noodzakelijk, dat de bestellingen voor de verschillende winkels ten hoofdkantore worden gecombineerd, alhoewel — ter besparing van kosten — de goederenzendingen door de leveranciers direct aan de filialen zullen worden geëxpedieerd. Dit hoofdkantoor dient dus regelmatig op de hoogte te zijn van de goederen-behoefte der winkels. Ook met het oog op de vastlegging der middelen in de voorraden dient het hoofdkantoor daarvan een overzicht te hebben.

Verder wenscht de hoofddirectie wekelijks een analytisch winst-overzicht te ontvangen van de exploitatie in haar geheel, zoowel als van iederen winkel afzonderlijk.

Gevraagd wordt in korte trekken gemotiveerd uiteen te zetten:

- de voor- en nadelen, verbonden aan volledige of gedeeltelijke centralisatie der administratie ten hoofdkantore en, na het overwegen van een en ander, Uw advies te dien aanzien;
- op welke wijze de administratie zal kunnen worden ingericht, teneinde aan de gestelde eischen te beantwoorden.

Indien de kandidaten meenen het gebruik van kantoor machines te moeten voorschrijven, kan volstaan worden met het noemen der machines en het aangeven van de functie, welke deze in het plan der inrichting zullen vervullen.

WOENSDAG, 21 FEBRUARI 1934

2—4½ UUR

Vraagstuk 2

De N.V. Radibus exploiteert in een der wijken van een provinciale hoofdplaats een eigen net voor radiodistributie. Zij fabriceert en verkoopt tevens luidsprekers in 12 standaardvormen, welke aan haar net kunnen worden aangesloten.

Voor aansluiting aan het distributienet brengt zij den aangeslotenen een bedrag van f 5.— in eens, benevens een maandelijksche vergoeding van f 2.50 in rekening, indien de aansluiting één tot drie stations betreft; voor een aansluiting met vier stations berekent zij f 7.50 ineens en f 3.— maandelijks. Zij heeft in het geheel 8000 abonné's.

De betaling van het verschuldigde geschiedt in hoofdzaak door dispositie ten huize der aangesloten, doch ook per giro of aan de kas.

De aangesloten zijn geheel vrij in de wijze, waarop zij hunne betalingen willen verrichten; zij behoeven zich daarin vooraf niet te verbinden. Voor de incasso ten huize der aangesloten zorgen eigen incasseerders die ieder $\pm$ 200 kwitanties per dag aanbieden.

Het komt meermalen voor, dat achterstand ontstaat door vertraagde of gedeeltelijke betaling van verschuldigde termijnen, terwijl het ook meermalen geschiedt dat dezelfde abonné dan eens gireert, dan weer op andere wijze betaalt.

De door de N.V. gefabriceerde luidsprekers worden aan aangesloten, zoowel als aan niet-aangesloten verkocht. De verkoop geschiedt grootendeels op afbetaling in ten hoogste 36 maandelijksche termijnen. Het aantal termijnen varieert met de koopkracht van den koper en de grootte van de koopsom. De betaling is op overeenkomstige wijze geregeld als voor de abonnementsgelden. Ook hier komt meermalen vertraagde en gedeeltelijke betaling van de verschuldigde termijnen voor.

De Directie wenscht een ontwerp van een organisatie voor den incassodienst (met inbegrip van het incasseeren zelf en de controle daarop) benevens dat deel der administratieve verantwoording dat daarmede verband houdt en stelt daarbij o.m. als eisch, dat zij zonder veel moeite op korten termijn kan worden geïnformeerd omtrent:

- de grootte van den achterstand in de betalingen verdeeld over één twee, drie of meer termijnen achterstand en aantal posten in elke rubriek.
- naam van hen die meer dan drie termijnen achter zijn.

DONDERDAG, 22 FEBRUARI 1934

9—12 UUR

Vraagstuk 3

Het grondbedrijf der Gemeente A. wordt krachtens een verordening als bedoeld in art. 122 der Gemeentewet afzonderlijk beheerd.

Deze verordening bevat o.m. de navolgende artikelen:

Art. 1

De aan de Gemeente in eigendom toebehoorende onroerende goederen, welke daartoe bij een besluit van den Gemeenteraad worden aangewezen, worden afzonderlijk beheerd onder den naam van „Grondbedrijf”.

Art. 2

De in erfpacht uitgegeven of uit te geven eigendommen, welke bij het bedrijf zijn ingebracht, zullen in het bedrijf blijven. Het hieruit voortvloeiend financieel beheer behoort tot de taak van het bedrijf.

Art. 3

De gronden worden door den Raad, naar gelang van hun bestemming, gesplitst in complexen.

Art. 7

Bij de in art. 1 bedoelde aanwijzing der afzonderlijk te beheeren eigendommen gelden de volgende regelen:

a. onroerende goederen, welke reeds eigendom der Gemeente waren op het tijdstip, waarop deze verordening in werking treedt, worden ingebracht tegen de geschatte waarde, vast te stellen door een commissie van taxatie.

b. onroerende goederen, welke na het tijdstip waarop deze verordening in werking treedt eigendom der Gemeente worden door aankoop of onteigening, worden ingebracht tot den kostenden prijs.

Art. 8

1. De schuld van het bedrijf aan de Gemeente wegens inbreng van de onder a in art. 7 bedoelde eigendommen wordt bepaald op de bedragen welke terzake van die eigendommen op het tijdstip van inbreng als leeningsschuld op de Gemeente rusten.

2. Het bedrijf wordt voorts belast met de leeningsschulden, welke door de Gemeente worden aangegaan:

a. ten behoeve van de eigendomsverkrijging van de onder b van art. 7 bedoelde eigendommen;

b. ten behoeve van het in gereedheid brengen der gronden tot bouwterrein.

3. Door het bedrijf worden jaarlijks de rente en de aflossing aan de Gemeente uitgekeerd, welke de Gemeente zelve volgens de leeningsplannen is verschuldigd van de ten laste van het bedrijf gebrachte leeningsschulden.

Art. 9

1. De boekwaarde der eigendommen wordt bij den inbreng gevormd door de waarde waarvoor zij zijn ingebracht.

2. Het verschil tusschen de inbrengwaarde volgens art. 7 en de op de eigendommen rustende schuld volgens art. 8 wordt bij het bedrijf geadministreerd als waardeverschil bij inbreng.

3. De boekwaarde wordt vermeerderd met de bedragen sedert den inbreng besteed aan werken ten behoeve van het in gereedheid brengen van de eigendommen; bovendien met rente door het bedrijf aan de Gemeente te betalen.

4. Op de waarde van in erfpacht uitgegeven gronden zal niet meer worden bijgeschreven.

Art. 12

Door de Gemeente wordt voorloopig voor den tijd van 10 jaren een bedrag van f 5.000.— per jaar uit haar gewone middelen aan het bedrijf uitgekeerd, ter vorming van een reserve voor dekking van eventuele nadeelige verschillen bij verkoop of andere overdracht of bij periodieke taxatie.

Art. 13

1. Indien bij verkoop of andere overdracht van eigendommen deze meer opbrengen dan de boekwaarde, vermeerderd met de kosten van straten- of wegen-aanleg en andere kosten verbonden aan het in gereedheid brengen der terreinen, voorzover die kosten nog niet op de boekwaarde der eigendommen zijn bijgeschreven, wordt het verschil beschouwd als winst.

2. De winst uit verkoop of andere overdracht wordt bestemd tot reserve.

3. Indien bij verkoop of andere overdracht van eigendommen deze minder opbrengen dan de boekwaarde, event. vermeerderd met de in het eerste lid bedoelde kosten, wordt het nadeelig verschil gedekt uit de in het tweede lid bedoelde reserve, of, indien en voorzover deze daartoe niet toereikend is uit de in art. 12 bedoelde reserve en indien en voorzover ook deze daartoe niet toereikend is ten hoogste in de volgende 5 dienstjaren, telken jare tenminste voor $\frac{1}{5}$ gedeelte, door de Gemeente uit haar gewone middelen aan het Grondbedrijf uitbetaald.

4. Voor de toepassing van dit artikel worden de uitkomsten van alle verkoopen, waarvan in één dienstjaar de overdracht heeft plaats gehad, met elkander verrekend.

5. Gelden, beschikbaar door den verkoop of andere overdracht van eigendommen, worden, eventueel aangevuld ingevolge het derde lid van dit artikel, aangewend tot aflossing van schuld.

6. Indien eigendommen ten behoeve van den openbaren dienst in gebruik worden genomen, zal een bedrag gelijk aan de boekwaarde (vermeerderd met de kosten ingevolge het eerste lid van dit artikel) aan het Grondbedrijf worden vergoed, dat een gelijk bedrag aanwendt tot aflossing van schuld.

Art. 14

1. Na elk tijdvak van vijf jaren, voor het eerst in 1934, wordt de verkoopwaarde der verschillende complexen, met uitzondering van die welke in erfpacht zijn uitgegeven, geschat. Tengevolge van deze schatting zullen de boekwaardecijfers geen verandering ondergaan; de voor- of nadeelige taxatieverschillen worden op afzonderlijke rekeningen geadministreerd.

2. In het geval dat de totale taxatie-waarden minder zijn dan de totale boekwaarden, zal het verschil, indien en voorzover het niet kan worden gedekt uit de bij vroegere periodieke taxaties geconstateerde meerwaarde, of uit de reserve bedoeld in art. 13 of uit die bedoeld in art. 12, in uiterlijk 5 jaren worden afgeschreven ten laste van de rekening van baten en lasten. Zoolang afschrijving van het verschil nog niet ten volle heeft plaats gehad, vindt het bepaalde in het derde lid van art. 9 geen toepassing. In dit geval worden de aldaar bedoelde lasten overgebracht naar de rekening van baten en lasten.

Art. 16

Vorzover volgens de erfpachtsvoorwaarden bij het eindigen van de erfpacht een vergoeding voor den opstal is verschuldigd, wordt jaarlijks uit de canons een bedrag voor dit doel gereserveerd, welke reserve afzonderlijk als erfpachtsreserve in de balans wordt opgenomen.

De boekhouding van het Grondbedrijf wordt gevoerd naar de dubbele methode.

Gevraagd wordt:

aan te geven, hoe in de boekhouding van het Grondbedrijf worden geboekt (in den vorm van journaalposten), rekening houdende met de voorschriften der verordening, de onderstaande handelingen; en, zoo die handelingen aanleiding geven tot boekingen in de Gemeenterekening,

welke daarvan worden opgenomen onder gewone ontvangsten en uitgaven en welke onder kapitaals-ontvangsten en -uitgaven (een en ander zoo noodig met toelichting):

1. de inbreng van onroerende goederen (artt. 7, 8, 9);
2. de betaling van kosten voor het in gereedheid brengen van de eigendommen (artt. 8 en 9);
3. de betaling van rente en aflossing op de leeningsschulden (artt. 8 en 9);
4. de ontvangst van de Gemeente van het bedrag bedoeld in art. 12;
5. de verkoop van onroerende goederen (art. 13):
 - a. tot boekwaarde
 - b. beneden boekwaarde
 - c. boven boekwaarde;
6. grond wordt ter beschikking gesteld van de Gemeente, ten behoeve van den bouw van een school (art. 13);
7. de gevolgen van de 5-jaarlijksche taxatie (art. 14);
8. de ontvangst enz. van erfpachtscanon (art. 16).

Wat betreft de financiële verhouding van het Grondbedrijf tot de Gemeente zij vermeld dat o.m. uit de boekhouding van het bedrijf moet blijken:

- welke bedragen nog met de Gemeente zijn te verrekenen („Gemeente, verrekenposten”);
- voor welke kapitalen t.z.t. nog door de Gemeente een geldleening zal kunnen worden gesloten („Gemeente, nog te consolideeren schuld”);
- voor welke kapitalen de Gemeente leeningen heeft gesloten („Gemeente, ... % Leeningsschuld”).

Vraagstuk 4

De Directie eener fabriek van een bepaalde soort machines en onderdeelen heeft opgemerkt, dat het bij de bestaande organisatie nogal eens voorkomt, dat orders niet op tijd gereed komen, zonder dat zij tijdig gewaarschuwd wordt, dat vertraging in een of meer afdelingen der fabriek is ontstaan. Ook is het voorgekomen, dat een voor de montage van een machine noodig onderdeel in een afdeling was achtergebleven en niet was afgemaakt, waardoor de montage belangrijke vertraging ondervonden heeft.

In de fabriek zijn afdelingen waar de arbeiders in uurloon aan bepaalde werktuigmachines arbeiden, terwijl in andere afdelingen in stukloon handarbeid wordt verricht.

Van veel voorkomende onderdeelen maakt de fabriek voorraden, die in een magazijn van halffabrikaten worden bewaard. Overigens wordt één bepaald type van haar machines in drie afmetingen op voorraad gemaakt, terwijl geregeld afwijkende typen en grootten met overeengekomen levertijden worden besteld.

Niet steeds worden alle machinedeelen in de fabriek zelf gemaakt. Wel heeft zij een kopergieterij, maar alle ijzergietwerk moet bijv. besteld worden. Op het te rechter tijd bestellen en ontvangen van deze gietstukken wenscht zij ook scherpere controle-maatregelen, dan de tot nu toe bestaande.

Zij heeft vernomen, dat met behulp van planborden een goede controle kan worden verkregen en verzoekt een accountant haar een uiteenzetting te geven van de daarvoor noodige organisatie in een fabriek als de hare, welke organisatie zij zoodanig wenscht te hebben, dat geen vrees behoeft te bestaan, dat door achterstand in het bijwerken der planborden de te ontvangen inlichtingen weer onvoldoende worden of vertraagd.

Zij wijst er op, dat de bewerking van sommige machinedeelen twee of meer weken kan duren, terwijl andere slechts bewerkingen vereischen van enkele uren of dagen.

Gevraagd wordt de uiteenzetting van den accountant aan de Directie der fabriek, waarin de planborden voor de hier noodige doeleinden worden beschreven, alsmede de wijze van bijhouden en de informatie daardoor verkregen.

REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR OP HET GEBIED VAN ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHuishoudkunde

Redactie: Mej. Dr. R. PHILIPS en Drs. G. L. GROENEVELD voor bedrijfseconomie en J. P. DE HAAN en J. C. SPANGENBERG voor accountancy

A. ACCOUNTANCY

II. HET ACCOUNTANTSBEROEP

Examen voor accountant der directe belastingen

Stil Jr., L. — Besproken wordt het eventuele gradueele verschil

tusschen het examen voor accountant der directe belastingen en de andere accountantsexamens.

A II 3

Maandblad v.h. Boekhouden April 1934

Iets over den vorm der accountantsverklaring

Sternheim, dr. mr. A. — De reglementen van Arbeid der groote vereenigingen bevatten aanwijzingen, dat de opvatting, als zou de enkele onderteekening normaliter de afdoende vorm der accountantsverklaring zijn, niet juist is. Dit standpunt heeft bekrachtiging gevonden in de nieuwe bepalingen op de naamloze vennootschap. Schr. besluit met het geven van uit jaarverslagen afgeleide statistieken omtrent de wijze waarop de accountants hun verklaring afleggen.

A II 4

De Bedrijfseconoom December 1933

Professional etiquette

Hill, H. L. H. — De meeste problemen der beroepsetiquette houden verband met de natuurlijke neiging van den mensch om vooruit te komen. De oneerlijke middelen moeten worden tegengegaan. Aan den anderen kant moet men echter niet overdrijven door volkomen gewettigde middelen, die door meer ambitieuze collega's aangegrepen worden, te verbieden. Vele problemen hierbij optredend worden behandeld.

A II 4

The Accountant's Journal Februari 1934

III. LEER VAN DE INRICHTING

De debiteuren-administratie der duinwaterleiding van 's Gravenhage

Stempels, B. G. — Schr., administrateur bij genoemden dienst, geeft een schets van de reorganisatie en mechanisatie der verbruikers-administratie na de uniformering van het tarief.

A III 3

Financieel Overheidsbeheer 1 en 15 Maart en 15 April 1934

De administratie der gages in het scheepvaartbedrijf

Werf, S. J. G. v. d. — Bovenstaand onderwerp wordt uitvoerig besproken en met voorbeelden van een afrekening; van een maand- of weekbrief; van een borderel van afmonstering, verduidelijkt. Ook de te gebruiken grootboekrekeningen worden behandeld.

A III 3

Maandblad v. h. Boekhouden Maart 1934

Shortcomings of present-day financial statements

Paton, W. A. — Behandelt de gewone tekortkomingen van gepubliceerde balansen en verlies- en winstrekeningen en geeft regels, naar welke z.i. deze jaarstukken dienen te worden opgesteld.

A III 3

The Journal of Accountancy Februari 1934

IV. LEER VAN DE CONTROLE

Iets over den vorm der accountantsverklaring

Sternheim, dr. mr. A. — De reglementen van Arbeid der drie groote vereenigingen bevatten aanwijzingen, dat de opvatting, als zou de enkele onderteekening normaliter de afdoende vorm der accountantsverklaring zijn, niet juist is. Dit standpunt heeft bekrachtiging gevonden in de nieuwe bepalingen op de naamloze vennootschap. Schr. besluit met het geven van uit jaarverslagen afgeleide statistieken omtrent de wijze, waarop de accountants hun verklaring afleggen.

A IV 2

De Bedrijfseconoom Dec. 1933

B. BEDRIJFSHuishoudkunde

a. ALGEMEENE BEDRIJFSHuishoudkunde

IV. LEER VAN DEN KOSTPRIJS EN DE PRIJSVORMING

Eenvoudige prijsberekeningen van schepen

Brakel, ir. F. Muller van — Schr. wijst op de praktische moeilijkheden, verbonden aan de kostprijsberekeningen van schepen. Aan het slot van zijn beschouwingen geeft schr. een toepassing op een kleine vrachtboot met accommodatie voor passagiers.

B a IV 2a

Het Schip 20 April 1934

Balanswaarde van effecten

Bruyne, E. de — De verschillende waardeeringsmethoden worden besproken.

B a IV 2e

Maandblad v. h. Boekhouden Februari 1934

VI. LEER VAN DE ORGANISATIE

Economische grondslagen en richtlijnen vanuit een natuurwetenschappelijk standpunt beschouwd

Hamburger, dr. ir. L. — De mogelijkheden eener vreedzame